

A LEADER program szerepe és lehetőségei a 2021-2027. közötti programozási időszakban

FALUFEJLESZTŐ AKADÉMIA

GYENESDIÁS

2020. augusztus 27.

Finta István

LEADER Egyesületek Szövetsége

Elnök

ELKH KRTK

Tudományos munkatárs

Előzmények: a fejlesztési módszer eredményességének okai

Konkrét példa a 2007-2013-as időszakból:

- Egy komplex programmal fejlesztendő (LHH) térségben 388 pályázó 659 pályázatát 3 Mrd Ft értékben, 60%-ban gazdaságfejlesztési cél támogatása valósult meg, 101 főt alkalmazó új munkahelyet teremtésére, és 1850 fő munkahely megtartására kerülhetett sor 2008-2015 között.
- Egy új munkahely kialakításának átlagos fajlagos költsége 5 MFt.

Az eredményesség okai

A hét LEADER alapelv közül különösen:

- A helyi igények ismerete, a folyamatos jelenlét, a helyi szintű beágyazottság, az aluról építkező szemléletmód, szemben a központilag meghatározott, így differenciálatlan, a helyi sajátosságokra leginkább érzéketlen, generális célmaghatározással, és beavatkozással;
- A területalapú megközelítés, amely lehetővé teszi, hogy az országos, vagy megyei lépték mellett a leghátrányosabb helyi-területi problémákra is fókuszálhassunk.
- A partnerség, ami lehetőséget biztosít a civilek, vállalkozók sajátos érdekeinek figyelembe vételére, és valós támogatásukra is, szemben a kormányzati, önkormányzati érdekek fejlesztéspolitikai dominanciájával, kevésbé széles látókörével.

Hiányosságok, lehetőségek

- Komplex megközelítés, integrált program megvalósítás (egyidejű, vagy egymásra épülő, jelenleg több uniós alapból finanszírozott tevékenységek, amelyek együttesen képesek az eredmény elérésére a kívánt hatás biztosítására);
- Feltételez egy kritikus forrástömeget, amit az EMVA 5% nem biztosít, több alap együttes támogatását, közös gondolkodását;

Mit kínált 2014-2020?

- Multifund (többalapú) finanszírozás;
- Plusz 10% uniós támogatás intenzitás növelés (25% helyett, csak 15% nemzeti forrás szükséges országos szinten, ha integrált eszközöket – LEADER/CLLD, Integrált Területi Beruházás – alkalmaznak);
- Az EMVA források 10-12% a LEADER programon keresztül használható fel;

Mi valósult meg 2014-2020-ban?

- Nincs többalapú finanszírozás, a LEADER esetén sem;
- A LEADER/CLLD-én kívül nincs más integrált eszköz;
- Az integrált eszközök forráskeretét nem növelték a +10% kihasználása érdekében, hanem a LEADER keretet a tervezett 10-12%-ról a kötelező minimum 5%-ra csökkentették (hét évre, az ország egészének vidéki területeire – 4 millió lakos – mindössze 56 Mrd Ft);
- Más alap – EFOP esetén az Európai Szociális Alap – támogatását megakadályozták;

Mit kínál 2021-2027?

- Az egyik legnagyobb forrásokkal rendelkező Európai Regionális Fejlesztési Alap 6%-át valamilyen integrált fejlesztési módszer segítségével szükséges felhasználni.
- Az ERFA források jelentős segítséget nyújthatnának a vidéki – különösen a kicsi – települések számára, amelyek egyébként nehezebben jutnak hozzá az ERFA forrásaihoz.
- Olyan integrált program megvalósításra is sor kerülhetne, amelyre a helyi igényeket ismerő, a helyi szereplőket összefogni képes LEADER szervezetek képesek.

Mit kínál 2021-2027?

- A városi CLLD, és a vidéki LEADER szervezetek között olyan kapcsolatok, programok jöhetnének létre, amelyek hozzájárulnának a város-vidék szinergiák kialakításához, a vidék népesség megőrző képessége növekszik.
- A minisztérium számára is pozitív eredményként mutatható fel a vidék ERFA forrásokból történő támogatása.
- A helyi akciócsoportok működési forrása is növekedhetne, így a hatékony és eredményes működés feltételei rendelkezésre állhatnának.

Mi lehet a realitás?

- A magyar TOP IH, illetve a TOP elnyeli a 6%-ot, a források meghatározó része – ahogy eddig is – szinte kizárólag a városokba áramlik.
- A tervezői, döntéshozói érdektelenség miatt az ERFA forrásokat is hasznosító komplex programok kialakítására nem lesz lehetőség.
- Szinergia helyett tovább növekednek a városi, és vidéki térségek közötti különbségek, a falvak – különösen 500 fő alatt – népességmegtartó képessége tovább csökken.
- Senki nem képviseli a kormányzaton belül azt, hogy az ERFA forrás egy integrált vidéki eszközön keresztül (LEADER) a vidéki térségek fejlesztésének a szolgálatába álljon.

Mit tehetünk helyi szinten?

- Ne adjuk fel.....;
- A valós helyi igények – benne civil, és vállalkozói – monitorozása, mindezek alapján a helyi célok meghatározása továbbra is fontos lenne.
- A térségi szintű, összehangolt, koordinált településfejlesztési tervek tehetik láthatóvá országos szinten, a hasonló adottságú, és célú településeket, térségeket.
- Egy ország fejlesztéspolitikája valós helyi igényeken nyugvó (nem központilag kreált), egymással koherens területi tervekre építkezve biztosíthat olyan versenyképes pozíciót, amely az uniós rangsorban nem az utolsó negyedét jelenti.

Köszönöm a figyelmet!